

NOORD-BRABANDER.

Donderdag, 26 Januarij.

DICERE VERUM QUID VETAT?

Horatius.

KERKELIJKE STAAT

ROME.

Z. H. heeft tot kamerheer-surnumerair benoemd den graaf Frederik Falloux du Condray, een Franschman.

— Ferdinand I, Koning van Napels, is in dat gedeelte zijner staten, na tien jaren afwezigheid, teruggekeerd en heeft eenen wensch willen vervullen, die hij tijdens zijne ongenade gedaan had, tegen over zijn paleis den eersten steen eener groote kerk, ter eere van den H. Franciskus de Paula, gelegd.

Deze schoone onderneming is ten einde gebracht, en na verloop van twintig jaren, heeft een ander Ferdinand dit gebouw tot des goddelijken dienst bestemd, kunnen openen. Niets is gespaard geworden om dezen tempel met alle mogelijke pracht, den godsdienst waardig, in te rigten. De luister en de godsvrucht der Bourbons heeft daaraan het benodigde marmer, de kolommen en al de sieraden der kunst geleverd. De heilige Vader heeft deze kerk tot eene basiliek of domkerk verheven, gelijktijdig in voorregten en prerogativen met de hoofdkerken van Rome. Het hoogaltaar is verklaard te zijn een pausselijk altaar, met bevoegdheid om op Kersdag, Paschen, Pinksteren, St. Petrus en Paulus, Maria-Hemelvaart en den feestdag van den H. Franciskus de Paula, aldaar, in tegenwoordigheid van den Koning of van een lid der koninklijke familie, eenen plechtigen dienst te verrigten. Bij die bullen worden het hoofdaltaar en andere voor geprivilegieerd verklaard en op bepaalde feestdagen afslaten verleend, eindelijk zijn bij eene breve, van den 20 December, aan deze nieuwe kerk, al de prerogativen en afslaten verleend, welke aan de koninklijke kapellen van Napels en Portici verbonden zijn. Op Kersdag begaven zich de Koning, de koninklijke familie en het geheele hof, in stoet naar de kerk, welke op dien dag van binnen en buiten gewijd werd en waarna de pausselijke mis, door Mgr. den Nuntius, Aartsbisschop van Lelunca, geëscorteerd van den deken der koninklijke kapel, Bisschop van Jonopolis, van de andere kapellen en de geestelijkheid van het paleis, werd gecelebreerd. Z. M. de Koning, de geheele koninklijke familie, het corps diplomatiek, de ministers, de generaals en zoo voorts, bekleedden de voornaamste zitplaatsen. Twee andere tribunen waren voor de aanzienlijkste ingezetenen en vreemdelingen bestemd.

DUITSCHLAND.

In de eerste kamer der Staten-vergadering van Hanover, is dezer dagen een ontwerp van wet over de regten der Joden behandeld. In hare zitting van de 10 dezer, is de volgende bepaling aangenomen. De Joden kunnen geene leden van de algemeene staten-vergadering, noch van de provinciale landschappen zijn. — Het geheele ontwerp is overigens met eene overgrote meerderheid goedgekeurd. Art. 7 van hetzelfde luidt aldus: De Joden zullen tot staats- en gemeente-ambten en tot het advokaatschap in den regel niet toegelaten worden. Ons ministerie kan echter uitzonderingen toestaan.

— De Rijn- en Moezel-Courant behelst het volgende: De Koninklijke kabinets-order omtrent de Rijn- en Moezeltollen, heeft algemeene blijdschap verwekt, vermits daarbij eene gelijkmatige behandeling in de heffing voor de meeste bondstaten is bepaald, doch ten aanzien van Nassau en Holland juist dezelfde maatregelen verordend zijn, als in deze staten tegen de Pruissische, Beijersche, Wurtembergsche, Badensche, Hessische en Frankforter schepen uitgeoefend werden en nog worden. Reeds vóór de overeenkomst der Rijnoverstaten van 1831, had Pruisen met de grootste liberaliteit het Rijn- en Moezel-octrooi voor het binnenlandsch vertier opgeheven, zonder onderscheid van de nationaliteit der schepen. Verscheidene Rijnoverstaten bepaalden naar dit voorbeeld vermindering en matiging van regten. Op den Neder- en Middellijn hielden intusschen Holland en Nassau zich letterlijk aan het regt, hun bij de overeenkomst van 1831 gegeven, en lieten het tariefmatige octrooi, gelijk voor dezen heffen. Hiertegen is wel niets in te brengen, doch kan van de overige Rijnoverstaten dan ook niet verlangd worden, dat men de schippers van Holland en Nassau vrijstelt van een regt, hetwelk beide deze staten bij voortdoring heffen. De scheepvaart op den Nederrijn wordt in overgrote meerderheid door Hollandsche schippers gedreven. Daar nu het van hen te heffen Rijn-octrooi zoo niet meer, althans evenveel als de vracht bedraagt, zal

de Hollandsche scheepvaart eene sterke concurrentie met de vlaggen der bovengenoemde staten, welke van het dezerzijds Rijn-octrooi voor alle niet overzeesche artikels vrijgesteld zijn, door te staan hebben. Voor Nassau is de scheepvaart op de Lahn het aanmerkelijkste, en daar deze hare stapelplaats buitendien te Koblenz heeft, zal het nadeel voor Nassau minder gevoelig wezen.

— Het blijkt thans, dat de onlangs uit Frankfurt ontvlugte gevangen studenten, behouden het Fransche grondgebied bereikt hebben. Van een hunner, zekeren Obermüller, is volgens de Duitse bladen, bij zijne ouders te Freiburg het bericht ontvangen dat hij met alle zijne lotgenooten te Straatsburg was aangekomen. (Een dezer vlugtelingen, Sartori, is sedert te Parijs verstheneh.)

— Volgens de laatste brieven uit Vesprien schijnt de rooverbende van Schubri naar de Turksche grenzen getrokken te zijn.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 22 Januarij.

De Koning heeft in den avond van den 20sten Januarij de groote bezending uit de Kamer der Afgevaardigden ontvangen, die hem het antwoord op Zijner Majesteits aanspraak bij de opening der zitting moest overbrengen. Daar de voorzitter der Kamer, de heer Dupin, zich weder ongesteld gevoelde, stond de heer Calmon, een der ondervoorzitters, aan het hoofd der bezending. Deze heeft het door de kamer goedgekeurde adres voorgelezen, waarna de Koning het volgende heeft geantwoord:

«MIJNE HEEREN DE AFGEVAARDIGDEN,

«Ik verlangde naar eene gelegenheid, om u op nieuw te verzekeren, hoe zeer mijn gemoed getroffen is geworden door de gevoelens, die gij mij in die oogenblikken van smartelijk herdenken hebt doen blijken, toen de Voorzienigheid de gevaren weder heeft afgekeerd, die mijn gezin reeds zoo dikwijls met mij heeft gedeeld. Ik ben erkentelijk voor de hoop, die gij mij inboezemt, dat Frankrijk, hetwelk voortaan tegen nieuwe omwentelingen is beveiligd, insgelijks van die verfoeijelijke aanslagen bevrijd zal blijven, welke oorzaken en doel gij zoo juist hebt aangewezen.

«Ja, Mijne Heeren, wij zullen te zamen, sterk door de volhardende medewerking, die ik sedert zes jaren steeds van u ontvangen heb, sterk door de ondersteuning van dien onwederstaanbaren volkswil, die mij, en na mij mijne zonen, tot den troon geroepen heeft, ten einde de thans gevestigde orde van zaken en de staatsinstellingen, die wij allen gezworen hebben te handhaven en te verdedigen, ongeschonden te bewaren — wij zullen er in slagen, om de rampen, waardoor ons Vaderland zoo veel geleden heeft, van hetzelfde verwijderd te houden, en wij zullen aan hetzelfde een langdurig en vreedzaam genot verzekeren van alle die voorregten, welke het thans bezit.»

Deze woorden zijn door de aanwezige Afgevaardigden met den kreet van *Leve de Koning!* begroet. Men heeft niet onopgemerkt gelaten, dat Zijne Majesteit weder bij deze gelegenheid herinnerd heeft, dat zijne zonen na hem tot den Franschen troon geroepen zijn. Sommigen meenen, dat de Koning daardoor aan degenen, die nog moord aanslagen tegen zijnen persoon mogten willen smeden, wil doen gelooven, dat daardoor hun heilloos doel, om den geest der omwenteling in Frankrijk te doen heerschen, niet kan worden bereikt, maar ook in het ergste geval een zijner zonen na hem den ontledigden troon zal beklimmen.

In de zitting der kamer van Afgevaardigden van den 21sten is mededeeling gedaan van het door den Koning gegeven antwoord, waarna beslist is, dat de vergadering zich bij voorraad met eene wet wegens de bevoegdheid der gemeenteraden en met eene andere wegens de nationale garde van Parijs zal bezig houden. Die laatste wet heeft de strekking, eendeels om te zorgen, dat de inschrijving der Parijssche burgers voor de dienst in de nationale garde regelmatig plaats hebbe, anderdeels om daarbij de tucht en orde te handhaven. Enige leden hebben bij deze gelegenheid den wensch tot algemeene herziening der wetten omtrent de nationale garde geuit, doch de Minister Guizot, die het wettelijk daarvan erkennende, heeft aangegeven, dat het wettelijk om zich bij voorraad met de laatste bepalingen in het opzigt bezig te houden.

— Gisteren is ter gelegenheid der verjaring van den sterfslag van Lodewijk XVI, in verscheidene kerken lijkmissen gelezen, en hebben de pastoors de inzegening van huwelijken geweigerd. De beide legitimistische bladen *la Quotidienne* en *la France* zijn den 21sten, als om hunnen rouw te toonen, niet in het licht verschenen. Het tijdschrift *la Mode*, dat dezelfde staatkundige gevoelens is toegedaan, heeft een treffend artikel van den heer de Conny over den dood van Lodewijk XVI medege-deeld, waarbij vooral ook het aandeel, hetwelk Philippe Egalité, de vader des tegenwoordigen Konings, aan de schandelijke veroordeeling van zijnen ongelukkigen bloedverwant heeft gehad, op den voorgrond wordt gesteld.

— Volgens een bericht uit Perpignan van den 14den Januarij, werd de Maarschalk Clausel toen eerslang te Port-Vendres verwacht, in welke zeehaven ook de inscheping zou plaats hebben der troepen, die voor den nieuwen togt naar Constantine bestemd zijn. Die inscheping zou in de eerste dagen van Maart geschieden.

Naar men verzekert zal de voor deze nieuwe onderneming bestemde krijgsmagt omstreeks 25,000 man sterk zijn, en regstreeks door den Hertog van Orleans worden aangevoerd, wien als raadsman de Luit.-Generaals Damremont, Achard en Bugaud staan. De ruitery zou den generaal Marbot en de artillerie den Luitenant-Generaal Gourgaud aan het hoofd hebben. Van de aan te stellen Brigade-Generaals noemt men de Generaals Tresel, Rulhière, Durocheret; Perregaux enz.

— Volgens de *Gazette des Tribunaux* heeft Meunier nog geen verdediger gekozen. De keuze zijner familie is op den heer Nau de la Sauvagère gevallen.

— Het hof van Cassatie heeft dezer dagen beslist, dat een maire het recht heeft om het kaartspelen in koffijhuizen en andere openbare plaatsen te verbieden. (*Ami.*)

— De griep doet zich thans insgelijks te Parijs gevoelen. Vele personen zijn er door aangestast. Tot nu toe echter schijnt de ziekte niet gevaarlijk te zijn.

— De pest is werkelijk te Tripoli uitgebarsten. De Fransche Consul te Malta heeft de leden der gezondheids-intendance te Marseille en den Gouverneur van Algiers bekend gemaakt met deze ramp, waarbij de handel in de Middellandsche zee zeer groot belang heeft.

— Een dagblad uit Genua meldt, dat men aldaar een groot getal religieuze franciskanen bijeen ziet, die zich voorbereiden, om naar de nieuwe Staten, gelegen in Zuid-Amerika, langs de kusten der Stille Zee te vertrekken; deze religieusen zijn ten getale van niet minder dan 150, en zullen op onderscheidene schepen ingescheept worden om vervolgens in drie nieuwe republieken, Bolivia, Lima en Chili te worden verdeeld, alwaar zij onder de talrijke Indische volks-stammen, die voor het licht des evangeliums de oogen nog niet hebben geopend, zullen gaan prediken.

Men heeft redenen te gelooven, dat zulk eene aanzienlijke verzending van missionnarissen niet zonder de toestemming der gouvernementen dier landen geschiedt, waarnaar toe zij zich begeven.

— Volgens berichten uit Italie zijn de Jesuiten op nieuw door de republiek van Buenos-Ayres ontvangen, die voornemens zijn aan de grenzen een gesticht te vestigen bijna gelijk aan de oude Christelijke Kolonien van het Paraguay. De president der republiek, de generaal Roxas, begunstigt dit ontwerp.

— Het bekende hoofd van de secte der Saint-Simonisten, vader Infantin, is thans van zijne reis naar het Oosten te Parijs teruggekeerd.

— Overeenkomstig een besluit van den Koning van Zweden is de wijze voor het mutueel onderwijs aan de militaire school van Noorwegen met den 1 Januarij van dit jaar voor vervallen verklaard, en door de gewone middelen van onderwijs vervingen geworden.

— De *Temps* geeft het volgende te lezen:

Een brief uit Londen levert ons eenige bijzonderheden nopens het afstaan van het Eiland Cuba aan Engeland, waarvan de nieuwsbladen hebben gewaagd. Het Gouvernement der Koningin moet inderdaad aan het Britsche kabinet hebben aangeboden aan hetzelfde af te staan niet de *Souvereiniteit*, maar de *Administratie* van Cuba, gedurende al den tijd dat den Pretendent zich op Spaansch grondgebied mogt bevinden. Deze afstand zou geschieden onder voorwaarde van het sluiten eener geldleening ten beloope van 2,500,000 £ st., welke het Britsche Gouvernement aan Spanje zoude verschaffen, en welke som het zich achtereen volgend uit de inkomsten van dat Eiland zoude terugbetalen. De gelden, welke Spanje op het oogenblik van Don Carlos uitdrijving en de teruggaaf van Cuba nog aan Engeland mogt schuldig zijn, zouden gecapitaliseerd worden en de inkomsten van dat eiland uitsluitend besteed aan de uitdelging van die schuld. De onderhandeling is, zegt men, in volle bedrijvigheid, en de definitieve sluiting wordt nog slechts door eenige moeilijkheden van ondergeschikt belang teruggehouden.

SPANJE.

Volgens berichten van Bayonne, van den 18, was de Spaansche Consul, na het ontvangen van eenen buitengewonen courier uit Madrid, van daar naar Bordeaux vertrokken. Men meende, dat dit vertrek in verband stond met eenen finantiëlen maatregel. Den 13 hebben eenige Carlistische compagnien

tot op een half kanonschot van Bilbao eene verkenning gedaan doch zijn door een bataillon Engelschen en eenige Spaansch tirailleurs spoedig verdreven, met achterlating van eenige doden, gekwetsten en gevangenen. De Carlisten hebben dez dagen twee schoone bruggen op den weg tusschen Pampelun en Vittoria laten springen. Zij werpen verschaansingen op hoogten van Berastigui, op twee treën van Tolosa, op, en hebben doorsnijdingen gemaakt in de wegen, welke naar Pampeluna leiden. Ook houden zij zich bezig met het greten van niet geschat, terwijl vijf honderd man ruitery komende uit Arragon, dezer dagen te Durango zijn aangekomen. De Carlisten stellen aldus alles in het werk, om zich in staat van verdediging te stellen tegen den grooten aanval, waarmede zij bedreigd worden. Van den anderen kant gaan de Christino's voort, zij tot dien aanval voor te bereiden. De Generaal Evans laat touwladders maken, om Irun, Fontarabie en Hernani stormenderhand in te nemen. Ook zijn onlangs 14,000 kledingstukken voor de troepen der Koningin te Bilbao aangekomen. Inmiddels is niets van eenig aanebelang op het krijgstoneel voorgevallen. Espartero bevindt zich nog bij voortdoring te Bilbao.

Van welken kant het goede komt, dat op prijs te stellen en aan te nemen, is niet alleen eene deugd, maar zelfs plicht voor eene Regering; maar, hoe zeldzaam zulks ook plaats grijpt en hoe weinig iets goeds en nuttigs naar waarde geschat of dankbaar opgenomen wordt zoo moet men daarom zulks evenwel niet nalaten. Even zoo moet men als men iets goeds en groots opmerkt bij anderen, al behagen ons derzelve handelingen in het algemeen niet, dit goede als edel en prijzenswaardig mede vereeren; omdat de innerlijke waarde meer geldt dan de hoedanigheid der personen. Daarom hebben wij hulde gedaan aan de fierheid en edele denkwijze der Koningin-Regentes van Spanje, weigerende aan de Cortes om rekenschap af te leggen, op welke wijze zij hare dochter eene opvoeding zoude geven. Wij hadden zulk niet verwacht, nadat de Koningin zich den eed op de constitutie van 1812 had laten afdwingen, en toch het bestuur der zaken niet neder gelgd had. Maria Theresia werd als een kind toevertrouwd aan een onstuimige vergadering van toenmalige volksrepresentanten, en hare moeder behield haar alzoo troon en schepter; en het edel gedrag, bevond zij zich niet in eene schier gelijksoortige omstandigheid, toen met het afdwingen der constitutie van 1812, de Koningin-Regentes Christina zich liet beheerschen door eene overmoedige revolutionnaire factie. Maar ook de regten op den troon waren voor Maria Theresia duidelijker dan voor Isabella II. Het zij zoo, maar het zou wensche-lijker geweest zijn voor het konings-kind, indien hare moeder, bij het jongste oproer, de fierheid had aan den dag gelegd, welke haar nu zoo zeer ter eere verstrekt. — Die revolutionnaire aanspraken der Cortes bewijzen evenwel, dat de koninklijke waardigheid miskeud en verguisd wordt in het ongelukkige Spanje, hetwelk, niet te vreden met eenen burger-oorlog over successie-recht te voeren, zich nog overigens inwendig verteert door huishoudelijke twisten. Spanje vertoont op kleiner schaal en met belagchelike inzichten, de groote omwenteling der vorige eeuw; indien sedert de ondervinding niet geleerd had wat goed en wat verkeerd was bij dit groote drama, dan zoude het naäpen zelfs van de dwaasheden en misdadige verkeerdheden daarvan in het zoogenaamde constitutionele Spanje geen bijval vinden. De tijd zal de sluijer opleggen over het eindelijk lot van dit rampzalig koninkrijk, nu een speelbal der partijen, een roof voor den vreemdeling. Indien Koning Ferdinand de gevolgen had kunnen voorzien van een door hem te ligtvaardig geteekend besluit, dan zoude het land niet zoo verscheurd en den vreemdeling ten prooi geworden zijn; dan zou de staat geen onmetelijk bankroet gemaakt hebben en niet worden uitgezogen door bedriegers, die de schatkist ledig en hunne beurs gevuld weten te maken; dan had hij geene wederregtelijke uitsluiting van den troon geteekend. De vrijheid, zal zij duurzaam gevestigd zijn, moge het bloed op Vaderlandschen bodem bevestigd moeten worden; maar voorzeker niet in het bloed van burgers tegen burgers. Jamerlijke verblindheid, die het te zien dat Engelsche staatkunde en eigenbelang, en niet belangstelling in het welzijn des lands het hulpbetoon aan eene op zich zelve te niet gaande zaak verleenen; die niet inziet, dat de met vreemde wapenen gekochte vrijheid, inderdaad niets anders is dan een cynshaar worden aan vreemden! En dan nog roemt een Spanjaard in dien Engelschen bijstand; en erkent daaraan alleen de overwinning schuldig te zijn.

ENGELAND.

LONDEN, den 21 Januarij.

De Koning heeft lords Howard, Ducie, Yarborough, alsmede de Heeren E. B. Portman, J. A. Fraser en W. Haubury tot den Pairstand verheven. De liberale dagbladen verheugen zich over deze benoemingen.

— Lord Melbourne heeft zich gisteren, voor het eerst sedert zijne jongste ziekte, weder naar zijn departement in Downing-street, begeven.

— De Russische gezant heeft gisteren eene langdurige bijeenkomst met lord Palmerston gehad.

— In den *Courier* leest men:

Er worden op nieuw faillissementen in den zijdehandel aangekondigd. Die welke jl. vrijdag is bekend gemaakt biedt een passief van 3 à 400,000 p. st. aan. Mogten er nog meer faillissementen plaats grijpen, zoude er groote ongerustheid moeten ontstaan, nit hoofde der groote massa van, in dezen belangrijken tak onzer nationale nijverheid belegde, kapitalen. De ondergang dier nijverheid zoude kunnen beslist zijn, indien twee of drie groote huizen kwamen te springen.

— De *Courier* maakt de volgende aanmerkingen op de (nu geëindigde) beraadslagingen in de Fransche Kamer van Gedeputeerden over de paragraaf in het adres, betreffende Spanje:

« Vele Engelsche dagbladen schijnen te vergeten, dat de in de Kamer der Gedeputeerden bestredene en verdedigde staatkunde, de staatkunde van Frankrijk en niet van Engeland is. Van dit gezigtspunt uitgaande, komt ons de lof van de *Times*, omdat Frankrijk zich van het verleenen van hulp onthouden heeft,

even gebrekkig voor als de gisping van den *Morning Chronicle*, omdat Frankrijk niet krachtig heeft geïntervenieerd. Wij beamen gaarne de kracht van des heeren Guizots aanmerkingen tot verdediging der niet-interventie; doch daar onze geïntervenieerde hoop is, dat de zaak der Koningin zal zegevieren, ware het misschien beter voor Frankrijk geweest op eene hartelijke wijze daartoe de hand te leenen, om niet de dankbaarheid van Spanje en de daaruit voortspruitende voordeelen, uitsluitend door Engeland te zien genieten. Buiten allen twijfel moet het in Frankrijk eene onaangename gewaarwording verwekken, dat de overwinning te Bilbao door Engelsche hulp is te weeg gebracht, en ongetwijfeld ook zal zich die onaangename gewaarwording nog meer uitbreiden naarmate de Koningin vorderingen maakt. Frankrijk staatkunde ten opzichte van Spanje is ter ongelegener veranderd. Het heeft namelijk het gebeurde te la Granja, dat den grond tot een verbeterd stelsel legde, als den aanvang eener vernieling verkeerdelyk beschouwd; het keerde zijnen bondgenoot den rug toe, juist op het oogenblik dat alles de Koningin voor den wind begon te gaan. Hier lag Frankrijks misslag in Frankrijks belang.

— Eergisteren heerschte er in deze hoofdstad zulk eene duisternis, dat men ten 1 ure 's middags nauwelijks eene hand breed zien kon. Dit hield verscheidene uren aan. Deze duisternis was minder een dikke mist, dan een middernachtelijk donker. De vaart op de Teems was genoegzaam geheel gestremd, en de rijtuigen konde in de straten niet dan zeer langzaam voort. Het behoeft nauwelijks gezegd te worden, dat de onderscheiden openbare etablissementen in de hoofdstad zoo volmaakt verlicht waren, of het nacht ware. Een dikke motregen viel gedurende dezen geheelen tijd.

— Van alle zijden ontvangt men berigten wegens groote staatkundige gastmalen, door de behoudende partij in verschillende graafschappen aan hare vertegenwoordigers in het Lagerhuis gegeven. Geen derzelve heeft echter zoo zeer de aandacht getrokken als die van Glasgow, waarop sir R. Peel gesproken heeft.

— Door de *Virginian* medegebrachte brieven, brengen het droevig berigt mede, dat te Washington een hevige brand is ontstaan. De algemeene en stedelijke postkantoren, het patentenkantoor zijn, met het grootste gedeelte van hetgeen zij bevatten, afgebrand. De boeken van het algemeene postkantoor zijn meestal gered, maar het meest te betreuren is de volslagene vernieling van al de, in het patentkantoor bewaard geweest zijnde, machinerie-modellen.

— De *Sun* deelt nog eenige bijzonderheden nopens de *Influenza* mede:

De *Influenza* woedt nog altijd even hevig voort en schijnt zich over gansch Engeland uitgestrekt te hebben. Te Londen is de door haar aangerigte verwoesting derwijze groot, dat de openbare administratie en de handel er door lijden. De dorpen aan de beide oevers der Teems zijn er door aangetast en de invloed dezer ziekte was aldaar des te gevoeliger, daar die dorpen nog onlangs door den typhus en door de kinderziekte geteisterd waren. Jl. Dingsdag waren de gewone regtbanken gesloten, uit hoofde der ongesteldheid van verscheidene beambten. alle burgerlijke gasthuizen zijn opgepropt vol, en elken dag is men genoodzaakt een aantal personen die zich aanbieden, van de hand te wijzen. Men verzekert dat het getal der begrafeniszen jl. Zondag alle denkbeeld overtrof. Het slordige weder in den laatsten tijd heeft de kenteekenen dezer ziekte grootelyk vermeerderd. In het graafschap Herford heerscht zij met bijzondere hevigheid. Te Buckridge zijn op eenen dag vijf personen in hetzelfde huis overleden. Eene soortgelijke ziekte heeft ook de paarden in dat gewest aangetast; velen zijn er door gestorven. Men vindt in het Museum, in een boekje dat in 1643 gedrukt is, de beschrijving eener ziekte, die toen ter tijd te Londen heerschte en welker kenteekenen geheel dezelfde waren als die welke men thans opmerkt.

— De *Globe*, na verhaalt te hebben, hoe de bemanning van een koopvaardij-schip door de Indianen der westkust van Amerika was vermoord geworden, vervolgt dit berigt aldus:

Slechts vijf man waren na den worstelstrijd levende gebleven. Een hunner, Lewis genaamd, zond de vier overigen in eene sloep af, ten einde hún behoud in de vlugt te zoeken. Hij bleef alleen aan boord. Met den dageraad lag nog de *Tonquin* in de baai voor anker, met hare zeilen geheschen en door den wind zwellende, en, althans zoo scheen het, geen man of muis meer aan boord. Na eene wijl tijds waagden verscheidene canoos naar het op te roejen om eene verkenning te bewerkstelligen; zij namen den tolk met zich. Langzamerhand stoutmoediger geworden, doordien zij het schip stil en op hetzelfde geene beweging zagen, naderden zij al digter en digter. Eindelijk vertoont zich een man op het dek, die door den tolk werd herkend als de heer Lewis te zijn. Deze deed hun teekenen van vriendschap, en noodigde hen aan boord te komen. Na lang aarzelen waagden sommigen naar het dek op te klimmen, alwaar zij niet de minste hindernis ontmoeteden, want na hen op het schip gelokt te hebben, was Lewis verdwenen; nu roeiden vele sloepen op het schip aan, en weldra was het overdekt met wilden die, tuk op buit, hetzelfde aan alle kant beklauterden. Maar te midden van hunnen ijver en van hun vreugdebetoon deed eene geweldige buskruid-ontploffing het schip in splinters springen:

armen, beenen, verminkte rompen, werden nu in het lucht-ruim opgeworpen, en in de omliggende canoos ontstond eene vreeselijke verwoesting. De tolk, die op het oogenblik der uitbarsting zich op de groote raa bevond, werd zonder letsel in zee geworpen en bereikte zwemmende een der canoos.

Volgens zijn verhaal leverde de baai een allerontzettendst schouwspel op. Het schip was verdwenen, maar de zee was met deszelfs wrakken en met die der verstrooide canoos bezaaid; een groote hoop Indianen poogde zwemmende aan den dood te ontkomen; grootere menigten hunner waren zieltogende of bliezen den laatsten ademtogt uit, terwijl de weinigen, die waren gespaard gebleven, als versteend bleven onder den indruk van onbeschrijflijken schrik en angst. Meer dan honderd wilden hebben in de uitbarsting het leven verloren en een veel grooter aantal is afgrijsselijk verminkt, en vele dagen achtereen spoelde de zee de lijkfragmenten dier ellendigen op het strand aan.

BELGIE.

Te Leuven is een jaarboekje der Katholijke universiteit voor 1857 uitgegeven. Hetzelve is in drie afdeelingen; de eerste handelt over het personeel der universiteit, waarin de namen voorkomen der zes prelaten van België en die der professoren in al de faculteiten, het tweede gedeelte bevat de reglementen voor het inwendig bestuur der universiteit, de orde en regelmatigheid onder de jonge lieden. Alle zaturdagen hebben godgeleerde discussien plaats. Het derde gedeelte bevat de wetten en besluiten over het onderwijs, de examina, enz. Het gebouw der Halles, hetwelk de zetel der universiteit is, wordt ook daarin afgebeeld.

NEDERLANDEN.

's GRAVENHAGE, den 25 Januarij.

Eergisteren avond was er aan het hotel van Z. K. H. den Prins van Oranje eene soirée, waarbij Hare Majesteit de Koningin en HH. KK. HH. Prins en Prinses Frederik der Nederlanden, zijn tegenwoordig geweest.

— Men schrijft uit Ettlingen, in Baden het navolgende:

«H. K. K. H. Mevrouw de Prinses van Oranje, door de dagbladen vernomen hebbende den hevigen brand, welke hier gevoed heeft, en zich herinnerende haar verblijf te Baden, in 1835, en de gulle ontvangst aldaar, heeft, ter te gemoetkoming van de door dien brand ongelukkig geworden personen, eene som van drie honderd gulden aan het bestuur van weldadigheid toegezonden. Deze loffelijke daad heeft alhier eene levendige dankbaarheid bij allen opgewekt, en er is geen behoeftige, die niet de weldadige hand, welke zich voor hen geopend heeft, zegent.»

— Naar men verneemt, heeft Z. M. bevolen, om uit Hoogst-deszelfs bijzondere fondsen te doen aankopen de fraaie verzameling Oostersche handschriften van wijlen den Hoogleraar in de Oostersche talen aan het Athenaeum te Amsterdam, J. Willmet, en die ten geschenke aan te bieden aan het Koninklijk Nederlandsch instituut van kunsten en wetenschappen.

— Van den Neder-Rijn wordt het volgende gemeld: Naar men uit eene zekere bron verneemt, zijn in twee geschutgieterijen van Zuid Duitschland 24 stuks nieuwe kanonnen van zwaar kaliber voor de bondsvesting Luxemburg besteld. Zoodra het geschut gegoten is, zal hetzelfde met eene stoomboot den Rijn af en vervolgens verder naar deszelfs plaats van bestemming vervoerd worden.

DE BEKEERINGSZUCHT OF HET PROSELYTISMUS IN PRUISSEN.

(Getrokken uit het *Journal Historique et litteraire van Luik*.)

De geest van het Pruisisch gouvernement ten dien aanzien openbaart zich door een groot getal daadzaken. Men leze het artikel in ons nummer 71 van den 22 December jl. over de *Pruissische Censuur*, die *inquisitoriale regtbank*, die door de Duitse dagbladen wordt erkent, niet tegengesproken maar bevestigd. Wij hebben dit artikel over de *Censuur* in Pruisen medegedeeld, waaruit men heeft kunnen zien hoe afhankelijk de *Katholijke Censeurs* zijn, die door een Protestantsch gouvernement worden aangesteld en welke aanmerkingen men zou kunnen maken, ware men niet overtuigd dat zij eene zwakke zaak moeten verdedigen. Eindelijk in Pruisen gaat alles voor de Katholijken ten beste, omdat het de *Censuur* zoo wil en die *Censuur* een ieder verbiedt zich te beklagen.

Wij zullen hier eenige staaltjes aanhalen, om den geest van dat gouvernement nader te leeren kennen.

Voor de wet staat de Katholijke godsdienst met het protestantismus gelijk; ook het gouvernement schijnt *regtens* de vrijheid te erkennen om dezen of genen godsdienst te volgen, welke men wil; doch de practijk verradt deszelfs voornemens.

De Koning heeft toegestemd dat de Prinses van Leignitz (zijne gemalin) en de Kroonprinses, zuster van den Koning van Beieren, den protestantschen eeredienst aannamen en dat zijne dochter, de Keizerin van Rusland, den grieksche eeredienst aannam, die met de Katholijke kerk de gedaanteverandering en de eeredienst der heiligen erkent, hetwelk de Protestantsche bisschoppen en leeraren voor afgodendienst verklaren.

Toen de Prins van Salm-Salm protestantsch werd, rigtte de Koning tot hem den navolgenden brief: «Mijn Prins, de beweegredenen die uwe Hoogheid hebben aangespoord om den

Protestantschen eeredienst aan te nemen en die gij mij in uwen brief open legt, zijn zoo zuiver in hunne brou, zoo stevig in hunnen grondslag en zoo edel in hunne bedoelingen, dat ik uwe Hoogheid over dezen stap, na rijpe overwegingen en eene gemoedelijke overtuiging, moet gelukwenschen. Gij zult, mijne Prins, in het zuiver bijbelsch geloof, waartoe gij wilt behooren, zoete vertroosting en rampen en tegenspoeden vinden.»

Zoodra Doctor Strauss protestantsch werd, vereerde zijne Majesteit hem met eenen brief van gelukwensching en gaf hem eene overheerlijke koets en paarden ten geschenke. In 1833 werd hij tot rector der universiteit van Berlijn benoemd.

Om nu een voorbeeld van een geheel ander en tegenovergesteld gedrag aan te halen, moesten wij hier eenige brieven mededeelen, welke dezelfde Vorst aan zijne zuster, de prinses van Anhalt-Cöthen, toen zij in 1825 te Parijs, met haren gemaal, Frederik-Ferdinand, den Roomsch-Katholijken godsdienst omhelsde, rigtte, doch die brieven zijn zoo vol van onverdraagzaamheid, dat wij dezelve liefst willen laten varen, en eerder aan derzelve authenticiteit twijfelen, dan die mede te deelen. Wij zien derhalve hiervan af.

Men heeft opgemerkt dat vele protestantsche bekeerden, hunne ambten, posten en bedieningen verloren hebben. Getuigen zijn hiervan de heeren Jarke, Beckendorf, Riedel en zoo vele anderen.

De Katholijke priesters hebben van het gouvernement bevel ontvangen, hetwelk bevestigt en nog sterker aangedrongen is, om, zoodra een protestant tot den schoot der moederkerk terug keert, de namen, beroep en bestaansmiddelen van den bekeerden, aan de regeringen en den naam van dengenen die hem onderwezen heeft, bekend te maken. Men begrijpt dat zulks niet is om hun te beloonen, nog om hun brieven van gelukwensching te schrijven, maar integendeel om hun van nabij te bewaken. Inderdaad de bekeerde en bekeerder hebben alles te vreezen; eene beschuldiging van bekeeringszucht, gerigt tegen eenen katholijken, wordt als geene geringe zaak beschouwd. De protestantsche leeraren zijn belast om altijd de oogen op de katholijke priesters gevestigd te houden en de minste sporen van proselytismus, die zij gewaar worden, aan het gouvernement kenbaar te maken.

Van eene andere zijde begunstigt het gouvernement op alle wijze de bekeeringen tot het protestantismus en beloont de bedienaren die daartoe medewerken; ook maken zij mildadiglijk gebruik van al de fondsen tot uitdeeling van gratificaties enz. De openbare schatkist staat ter hunner beschikking en de maatschappijen ter verspreiding van het lutheranismus worden door de schatkist van den staat onderhouden. In 1834 verleende de Koning, op verzoek van den heer Offers, referendaris in Zwitserland, 500 thalers aan de maatschappij van Zurich, voor het invoeren van het Zwinglianum, of de leer van Zwinglius, te Wildhaus.

Elke stad heeft hare agenten om proselyten te maken. Te Bonn, onder anderen; bestaat een rekruten- of wervingshuis, hetwelk 25 en zelfs 50 thalers betaalt voor een ieder die protestant wordt. De stad Aken is hiervan niet uitgezonderd, waarin zich eenige aanzienlijke vrouwen met dit beroep schijnen bezig te houden; deze werken om scholen voor jonge jufvrouwen te openen, ten einde den geest en de leerstellingen hunner secte zooveel mogelijk te verspreiden: daartoe geven zij van tijd tot tijd des avonds thee-bijeenkomsten en daarna eene geestelijke voorlezing; men begrijpt zeer wel in welken geest en zin. De geestelijkheid, zegt men, heeft zich verplicht gezien om de bijeenkomsten dier partijen te verbieden.

Te Wappersthalde bestaat eene maatschappij van protestantsche missionarissen, die tevens door het gouvernement ondersteund worden; deze heeft nog onlangs door de middelen van den staat een tweede gesticht tusschen Elberfeld en Barmen opgericht.

Het protestantismus heeft beproefd om zich te Erkelenz te vestigen, doch te vergeefs; echter hebben vele protestantsche families, zich in een naburig dorp vereenigd, om aldaar een tempel te bouwen; het gouvernement heeft tot datzelfde einde wel willen medewerken; om de getrouwe stad Erkelenz te protestantiseren, heeft het luthersche beambten gezonden; doch zonder eenig succes, want dit getal is reeds zoodanig verminderd, dat men er thans niet meer dan den landrath Berhman en een gendarme telt.

De zendelingen van het gouvernement weten overal partij van te trekken. Te Holzweiler, bij Erkelenz, hadden ongelukkiglijk eenige oneenigheden tusschen den pastoor en zijne parochianen, bij gelegenheid van het vertrek van den kapellaan, plaats, de hierboven genoemde landrath van Erkelenz het geschil niet kunnen bijleggen, sprak de landlieden in deze bevoordingen toe. «Mijne waarde vrienden, om uit deze onlusten te geraken en u van uwen pastoor te ontdoen, blijft u niets dan een eenig middel over, namelijk om mijnen godsdienst te volgen en den zijnen te verzaken!» doch hij kreeg een weigerend en krachtadig antwoord.

Kortan tijd geleden riep men de protestantsche officieren, die met katholijke vrouwen getrouwd waren, bijeen, om hun aan te kondigen dat zij geen avancement te verwachten hadden, indien zij hunne kinderen niet in het protestantismus lieten opvoeden. De officieren antwoorden daarop, zoo men zegt, dat zij hun woord gegeven hadden en daaraan zouden getrouw blijven.

Mevrouw J..., gehuwd aan een protestantsch officier, die ha-

ten man verloren had, had twee zonen, die door het gouvernement aangeslagen werden, om in het protestantismus te worden opgevoed. Deze ongelukkige moeder vorderde te vergeefs hare kinderen bij den Koning terug; hare klagten werden van de hand gewezen. Deze vrouw, thans Carmelitesse in eene der steden van Belgie, moet voor hare zonen bidden, even als eertijds de H. Monika voor haren Augustinus.

De bekeeringen tot het protestantismus worden door de protestanten zelfs in de officiële dagbladen aangekondigd; die bladen gaan zoo ver, dat zij de katholijke dagbladen verwijten dat zij hierover het stilzwijgen bewaren. Maar de katholijken mogen de bekeeringen tot hunnen godsdienst niet mededeelen; deze berigten worden door de Censuur geschrapt. De katholijken, die den protestantschen eeredienst aannemen, maken gewoonlijk hunne verandering van godsdienst bekend en geven daarvan de beweeggronden op, maar om hun te antwoorden en te wederleggen, moet men zich in een geheel ander land dan Pruisen bevinden en in tegenoverstelling zijn de protestanten, die den katholijken godsdienst omhelzen, verplicht hunnen toevlugt tot vreemde drukkers te nemen, waaneer zij hunne bekeering en de redenen daarvan willen bekend maken, terwijl de aanvallen en de lasteringen, waarvan zij het onderwerp zijn, niet zelden in de Pruisische dagbladen eene plaats vinden.

(Het vervolg hierna.)

LETTERKUNDIGE AANKONDIGINGEN.

* Bij A. SCHIKHOFF, Boekdrukker en Boekverkooper te Utrecht, is van de pers gekomen en alom verzonden: GEDENKSCHEFTEN des Kardinaals B. PACCIA, Eerste minister van Z. H. Pius VII, en thans Deken van het H. Collegie. Eene bijdrage tot de Kerkelijke geschiedenis der 19^e. eeuw; 1^e. deel, uit het Fransch vertaald, door H. J. Holterman, R. K. Pr. en Kapellaan te Hilversum. De intekening tot dit werk is over het klein getal der nog voorhanden zijnde Exemplaren, nog opengesteld tot ultimo Januarij 1837.

MARKTBERIGTEN.

Prijzen der Granen te Amsterdam, 23 Januarij 1837.

Tarwe en Rogge met weinig handel in een doer; 12½ p. b. Pools. Tarwe f 255; 127 p. n. Grou. f 190. — 121 p. n. Dreots Rogge f 146. — Garst zonder handel. — Haver prijshoudend en weinig ter veil. — Boekweit prijshoudend; 117 p. n. Nijk. f 152; 115 p. n. Gooijsche f 140 in zakken a kontant.

Prijzen der Olie te Amsterdam, 23 Januarij 1837.

Koolzaad slap dadelijk zonder handel; op 9 Vat in April 64½ L. Lijnzaad slaauw; 100 p. Libausch f 252½ — Raapolie was heden zeer slaauw; per 67w. f 39½; Vliegend f 38½ a 38; Pe. Mei f 37½ a 36½; September en October f 33½ a 33. — Lijnolie per 67w. f 35½; Vliegend f 35 a 34½. — Hennepolie per 67w. 45; Vliegend 44. — Raapkoeken f 58 a 68. — Lijnkoeken f 9 a 11.

— De prijs der BOTER te Leenwarden, den 20 Januarij 1837, f 34,00 a f 35,00.

De In- en Uitlandsche ROGGE en TARWE was dienselfden dag. Rogge f 156,75 het Last. — Tarwe f 7,56 de Mudde.

BEURSPRIJZEN.

Weenen, den 16 Jan.: 5 pCt. Metall. 104½; 4 pCt. 97½; 3 pCt. 75½; Bankactien 3 pCt. 1367.

Parijs, den 21: 5 pCt. 109,15; 3 pCt. 79,95; Ardoins bleven laat op 26½. Bij het sluiten stegen dezelve echter, op eenige inkoop, tot 27. Deze rijzing werd toegeschreven aan een gerucht, dat Don Carlos ernstig ziek was. Portugal, 3 pCt. is tot 32½ gedaald.

De meerderheid, door het ministerie in de kamer bekomen, heeft niet veel invloed gehad, daar dezelve een tegenwigt in de zaak te Straasburg had. Er liep ook op nieuw een gerucht van eene verandering in het ministerie; drie ministers zouden hun ontslag hebben ingediend. Dit gerucht vond echter weinig geloof, en men hield zich, in allen gevallen, overtuigd, dat de heeren Molé en Guizot aan het bewind zullen blijven, waardoor, ook bij eene gedeeltelijke verandering van het kabinet, geene verandering van staatkundig stelsel zal plaats hebben.

Antwerpen, den 23: Belg. 100½; O. Metall 103½; Sp. Ard. 24½; Defered. 9½; Nap. renten 92½; B. Tavolière 59½; Sicil. 92½; Rom. L. 100½; Id. te Antw. 99½. — Wisselkoers op Amat. en Rott. ½ pCt. verlies k. z.

Amsterdam, den 17 Januarij.

Ned. Werk. sch. 2½ pCt. 54½; 5 pCt. 101½; Uitgest. Sch. —; Kansbill. 23½; Amort. Synd. 4½ pCt. 95; 3½ pCt. 78½; Handelw. 4½ pCt. 182½; Nieuwe dito 102½.

Frankr. Ins. op het Grootb. —.

Spanje 5 pCt. Nieuwe leening 24½; Passive 7½.

Rusl. Hope 5 pCt. 104½.

Oostenr. Metalliek 100½.

Brazilië 5 pCt. 86½.

In onze Binnenlandsche fondsen was, even als gisteren, de omzet niet levendig. Intusschen hebben zich, uitgezonderd Handelmaatschappij, die gezocht waren, de prijzen bijna geheel op hun laatstvoorig standpunt gesouteneerd.

Van de overige vreemde fondsen valt niets te vermelden.

De Spaansche fondsen zijn heden kwijnende en bij onbeduidenden handel en volslagen gemis van nieuws iets lager dan gisteren.

Laatste Prijzen ten 5 ure. Integralen 54½; Holl. 5 pCt. 101½; Kansb. f 23½ a 1½; Ardoins van 85 £ 24½.